

### บทที่ 3

#### วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานตามบทบาทพยาบาลครอบครัวของพยาบาลครอบครัวในโรงพยาบาลของรัฐสังกัดกระทรวงสาธารณสุข เขตจังหวัดชลบุรี และเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามบทบาทพยาบาลครอบครัว จำแนกตาม การได้รับการฝึกอบรม ประสบการณ์การทำงาน ขนาดโรงพยาบาล และแผนกปฏิบัติงานของ พยาบาลครอบครัวในโรงพยาบาลของรัฐ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข จังหวัดชลบุรี โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
4. วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

#### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานดูแลสุขภาพครอบครัว ในโรงพยาบาลของรัฐ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในเขตภาคตะวันออกทั้งสิ้น 7 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา ระยอง จันทบุรี ตราด ปราจีนบุรี และจังหวัดชลบุรี

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานดูแลสุขภาพครอบครัวในโรงพยาบาลของรัฐ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในจังหวัดชลบุรี ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการสุ่มตัวอย่างโดยเจาะจง เนื่องจากจังหวัดชลบุรี เป็นจังหวัดที่ได้รับรางวัลชนะเลิศระดับเขต ปี พ.ศ. 2547 ในเรื่องของ ศูนย์สุขภาพชุมชนดีเด่น ซึ่งหนึ่งในมาตรฐานงานศูนย์สุขภาพชุมชนที่จังหวัดชลบุรีได้รับการประเมินให้ได้รับรางวัล คืองานดูแลสุขภาพครอบครัว โดยมีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 116 คน ดังแสดงในตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 ประชากรที่เป็นพยาบาลครอบครัวในโรงพยาบาลของรัฐ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

| โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในจังหวัดชลบุรี | จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน) |
|-------------------------------------------------|-------------------------|
| 1. โรงพยาบาลชลบุรี                              | 11                      |
| 2. โรงพยาบาลบ่อทอง                              | 9                       |
| 3. โรงพยาบาลพานทอง                              | 13                      |
| 4. โรงพยาบาลบ้านบึง                             | 11                      |
| 5. โรงพยาบาลวัดญาณสังวร                         | 8                       |
| 6. โรงพยาบาล กม.10                              | 17                      |
| 7. โรงพยาบาลอ่าวอุดม                            | 14                      |
| 8. โรงพยาบาลเกาะสีชัง                           | 7                       |
| 9. โรงพยาบาลพนัสนิคม                            | 7                       |
| 10. โรงพยาบาลหนองใหญ่                           | 8                       |
| 11. โรงพยาบาลบางละมุง                           | 11                      |
| รวม                                             | 116                     |

### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการทบทวนเอกสาร รายงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และส่วนหนึ่งได้ดัดแปลงเครื่องมือจากงานวิจัยของรองศาสตราจารย์ ดร. โดยมีลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบไปด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประเภทของโรงพยาบาล ประสบการณ์การทำงาน การได้รับการอบรมการพยาบาลครอบครัว

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามบทบาทพยาบาลครอบครัว ทั้งหมด 5 บทบาท ซึ่งส่วนหนึ่งผู้วิจัยได้ดัดแปลงจากแบบสอบถามเกี่ยวกับการสำรวจความต้องการ ด้านสมรรถนะพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพยาบาลครอบครัว ที่จบการศึกษาจาก คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ตามความต้องการของผู้ใช้ผลผลิตของ คารุณี จงอุดมการณ์ และคณะ อีกส่วนหนึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีบทบาทพยาบาล ครอบครัว (Friedman, 2003; Bomar, 2004; International Council of Nurse, 1999; Hanson & Boyd, 1996) ทฤษฎีการปฏิบัติบทบาททางพยาบาลครอบครัวระหว่างพยาบาลพื้นฐานทั่วไป และ

พยาบาลผู้เชี่ยวชาญทางการพยาบาลครอบครัว (Wright & Leahey, 2000; Hanson & Boyd, 1996) และทฤษฎีบทบาทผู้ปฏิบัติการพยาบาลทั่วไปและผู้ปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูง (Hamric, Spross & Hanson, 2001) โดยมีลักษณะข้อคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยข้อคำถามที่เป็นการปฏิบัติงานตามบทบาทพยาบาลครอบครัวขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ข้อ 1-7, 15, 17, 19, 21, 23, 25, 27, 29, 31, 33, 35, 37, 39, 41, 43 และ 45 ส่วนข้อคำถามที่เป็นการปฏิบัติงานตามบทบาทพยาบาลครอบครัวขั้นสูง ได้แก่ ข้อ 8-14, 16, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 30, 32, 34, 36, 38, 40, 42, 44 และ 46 ซึ่งมีเกณฑ์การพิจารณาตามระดับการปฏิบัติ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ข้อความนั้นเป็นบทบาทพยาบาลครอบครัวที่ท่านปฏิบัติเป็นประจำ

ระดับ 4 หมายถึง ข้อความนั้นเป็น บทบาทพยาบาลครอบครัวที่ท่านปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่

ระดับ 3 หมายถึง ข้อความนั้นเป็น บทบาทพยาบาลครอบครัวที่ท่านปฏิบัติเป็นบางครั้ง

ระดับ 2 หมายถึง ข้อความนั้นเป็นบทบาทพยาบาลครอบครัวที่ท่านปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง

ระดับ 1 หมายถึง ข้อความนั้นเป็นบทบาทพยาบาลครอบครัวที่ท่านไม่ได้ปฏิบัติ

เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนน ได้กำหนดเกณฑ์ใน การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00 หมายถึง ระดับการปฏิบัติมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50 หมายถึง ระดับการปฏิบัติมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50 หมายถึง ระดับการปฏิบัติปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50 หมายถึง ระดับการปฏิบัติน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50 หมายถึง ระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด

### การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบหาความตรงเชิงเนื้อหา และความเหมาะสมที่จะใช้เก็บข้อมูลของเครื่องมือแต่ละชุด และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ก่อนจะนำไปทดลองใช้ หากผู้เชี่ยวชาญประเมินข้อคำถามให้ผ่านน้อยกว่า 3 ท่าน จะต้องตัดข้อคำถามนั้นออกไป

2. การตรวจสอบหาความเที่ยง (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาแล้ว นำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach 's Coefficient)

## วิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากพยาบาลที่เป็นประชากรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 116 คน โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในจังหวัดชลบุรีทั้ง 11 แห่ง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และขออนุญาตเก็บข้อมูล
2. เมื่อได้รับการอนุญาตจากหน่วยงานแล้ว ติดต่อประสานงานกับพยาบาลครอบครัวที่ปฏิบัติงานบริการสุขภาพที่บ้านของแต่ละหน่วยงาน เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยติดต่อโดยตรงกับพยาบาลครอบครัว และติดต่อกระตุ้นเตือนทางโทรศัพท์เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามให้ครบถ้วน ตามเวลาที่กำหนด
3. ติดตามนำผลการตอบแบบสอบถามคืน หลังจากส่งแบบสอบถามไปยังโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในจังหวัดชลบุรีทั้ง 11 แห่ง จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างตามคุณสมบัติที่กำหนด จำนวน 116 คน
4. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ด้วยวิธีการทางสถิติ

## การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยแนะนำตัวกับกลุ่มตัวอย่าง และชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทราบ อธิบายให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจว่า การเข้าร่วมในการศึกษาครั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความสมัครใจของกลุ่มตัวอย่างว่าจะยินยอมเข้าร่วมในการทำวิจัยหรือไม่ก็ได้ ซึ่งข้อมูลที่ได้จะถูกเก็บเป็นความลับ จะนำเสนอผลการศึกษาในภาพรวม และนำมาใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษาวิจัยเท่านั้น เมื่อกลุ่มตัวอย่างยินยอมให้ความร่วมมือ จึงให้กลุ่มตัวอย่างลงนามยินยอม ผู้วิจัยจึงดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

## การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล โดยวิธีการดังต่อไปนี้

1. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น จากแบบสอบถาม โดยการใช้ค่าสถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความถี่ และร้อยละ เพื่อบรรยายลักษณะและการแจกแจงข้อมูล
2. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามบทบาทพยาบาลครอบครัว จำแนกตาม การได้รับการอบรมการพยาบาลครอบครัว ประสบการณ์การทำงาน ขนาดโรงพยาบาล และแผนกปฏิบัติงานของพยาบาลครอบครัว โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ Independent t-test และ One-Way ANOVA ซึ่งเป็นข้อมูลที่สำคัญในการวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัยต่อไป